

تأثیر تجویز اسانس آویشن شیرازی بر درمان ورم پستان تحت بالینی گاو

پرویز تاجیک^{۱*}، محمدرضا دارابی^۲، صمد لطف‌اله‌زاده^۳، مجید محمدصادق^۴

۱- استاد، گروه علوم درمانگاهی، دانشکده دامپزشکی، دانشگاه تهران، تهران

۲- دامپزشک عمومی، گرمسار، سمنان

۳- استادیار، گروه علوم درمانگاهی، دانشکده دامپزشکی، دانشگاه تهران، تهران

۴- استادیار، گروه علوم درمانگاهی، دانشکده دامپزشکی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرمسار، گرمسار

*آدرس مکاتبه: تهران، ابتدای خیابان آزادی، دانشکده دامپزشکی، گروه علوم درمانگاهی

تلفن: ۶۱۱۱۷۰۰۱ (۰۲۱)، نمابر: ۶۶۹۳۳۲۲۲ (۰۲۱)

پست الکترونیک: ptajik@ut.ac.ir

تاریخ دریافت: ۸۸/۶/۳۰

تاریخ تصویب: ۸۸/۸/۲۴

چکیده

مقدمه: ورم پستان تحت بالینی التهاب غدد پستانی می‌باشد که به علت عفونت باکتریایی داخل پستانی زیان اقتصادی بزرگی ایجاد می‌نماید. درمان این نوع ورم پستان در دوران شیردهی دام به علت مخاطرات آلودگی شیر به آنتی‌بیوتیک در گاوهای شیرده پیشنهاد نمی‌شود. استفاده از آویشن شیرازی در آزمایشگاه توانسته است بر روی عوامل باکتریایی ایجاد کننده ورم پستان موثر باشد لذا چنانچه استفاده از این ماده در دام زنده موثر واقع می‌شد مشکل باقیمانده‌های آنتی‌بیوتیکی در درمان روتین را به همراه نداشت.

هدف: در این بررسی تأثیر اسانس آویشن شیرازی بر روی درمان ورم پستان تحت بالینی گاو مورد ارزیابی قرار گرفت. روش بررسی: در این بررسی ۳۰ رأس گاو هولشتاین مبتلا به ورم پستان تحت بالینی با وزن تقریبی ۶۰۰ - ۷۰۰ کیلوگرم به طور اتفاقی انتخاب شدند. سپس یکی از محلول‌های الف، ب (حاوی اسانس آویشن شیرازی و دیگری فاقد آن) در کارتیبه پستان توسط سرنگ تزریق می‌شد. در ضمن میزان شیر و آزمایش (CMT) قبل و بعد از استفاده محلول اندازه‌گیری می‌شد. نتایج: نتایج بررسی تأثیر داروها بر روی ورم پستان تحت بالینی حاکی از آن است که آویشن شیرازی اثر تسریع‌کننده‌ای بر فرآیند بهبود عفونت پستان دارد و در عین حال از افت شیر جلوگیری می‌کند. نتیجه‌گیری: نتایج بررسی حاصل نشان می‌دهد که می‌توان از اسانس آویشن شیرازی در درمان ورم پستان تحت بالینی گاو استفاده نمود.

کل واژگان: آویشن شیرازی، ورم پستان تحت بالینی، گاو هلشتاین

مقدمه

ورم پستان التهاب بافت پارانشیم غده پستان بدون توجه به علت آن می باشد و به وسیله گستره ای از تغییرات فیزیکی و شیمیایی در شیر و اختلالات آسیب شناختی در بافت غده ای پستان مشخص می شود [۱]. این عارضه رایج ترین سندروم بیماری در گاوهای شیری بالغ است و مسؤول ۳۸ درصد کل ابتلاها می باشد. نتایج تحقیقاتی که در کشورهای دارای توان تولید شیر بالا انجام شده است، بر این موضوع دلالت می کند که سالانه ورم پستان کلینیکی ۱۵ تا ۲۰ درصد گاوها را گرفتار می کند. در کانادا و آمریکا تصور می شود ۵۰ درصد گاوها سالیانه دچار عفونت یک کارتیبه یا بیشتر می باشند. در دانمارک تخمین زده می شود که عفونت پستان ۳۰ تا ۴۰ درصد به دلیل مداخله های دامپزشکی می باشد [۲]. در این بیماری از گاوهای مبتلا ۷ درصد حذف می شوند و ۱ درصد در نتیجه این بیماری می میرند، همین بررسی نشانگر آن است که بیش از ۲۵ درصد از کل ضررهای اقتصادی ناشی از بیماری ها می توانند مستقیماً در ارتباط با ورم پستان باشد. تاکنون در بسیاری از موارد برای درمان این عارضه از آنتی بیوتیک های مختلف چه به صورت تزریق عمومی و چه به صورت درمان موضعی استفاده شده است اما با این حال به نظر نمی رسد که آنتی بیوتیک ها درمان ایده آلی برای این عارضه باشند [۳، ۴]. از طرفی دیگر درمان آنتی بیوتیکی مشکلاتی را از قبیل قطع شیر برای مدت نامعلوم، آلوده شدن شیر با باقیمانده های آنتی بیوتیک و اختلال در تولید فراورده های تخمیری از جمله ماست و پنیر به وجود می آورد، در عین حال مصرف آنتی بیوتیک ها از هنگام معرفی آنها تاکنون بروز ورم پستان را کاهش نداده است [۲، ۳، ۵]. مشکلاتی که با مقاومت و یا حتی عدم کارایی آنتی بیوتیک ها در ارتباط اند در موارد ورم پستان که به علت عواملی چون استافیلوکوکوس اورئوس به وجود می آیند کاملاً جدی می باشند. از این رو توصیه می شود که گاوها را با دقت خاصی برای درمان انتخاب نمایند، چه ممکن است مقادیری آنتی بیوتیک وارد شیر شده ولی درمان جدی حاصل نشود [۶].

بنابراین در حال حاضر آنتی بیوتیک ها نه توصیه می شوند و نه مطلوب هستند. شناخت فاکتورهایی که موجب بروز آن

می شوند و همچنین میکروارگانیسم هایی که علت آن می باشند، شده است باعث ابداع تعداد زیادی روش های پیش گیرنده و درمانی برای حل این مشکل شده است [۴]. از جمله این روش ها، روش سبز می باشد که در واقع همان روش استفاده از عصاره یا اسانس گیاهان می باشد. اسانس گیاهان که روغن های اتری یا روغن های فرار نیز نامیده می شوند در واقع مایعات روغنی آروماتیک و بوداری هستند که از اجزای مختلف گیاهان به دست می آیند. تاکنون حدود سه هزار نوع اسانس گیاهی شناخته شده است که در این بین ۳۰۰ نوع از نظر تجاری اهمیت دارند و عمدتاً به منظور ایجاد طعم و عطر مورد استفاده قرار می گیرند البته برخی از این روغن های فرار نیز دارای خواص ضدباکتریایی، ضدقارچی، ضدویروسی و ضدانگلی می باشند [۷] و به عنوان نگهدارنده های غذا مورد استفاده قرار گرفته اند [۸].

آویشن با نام علمی تیموس یکی از گیاهان آشنا و قدیمی در صنعت دارویی و غذایی می باشد. پراکندگی آویشن در ایران محدود به مناطق اصفهان، فارس، کرمان، بندرعباس، بلوچستان و خراسان می باشد. اسیدهای آمینه این گیاه شامل: گلیسین، والین، آسپارژین و آرژینین است. از ترکیبات دیگر اسانس آویشن می توان از تیمول، پاراسیمول، لینالول، سینئول و غیره نام برد. با استفاده از اسانس این گیاه در فرآوری پنیر ایرانی بدون اینکه تغییری در pH محیط ایجاد شود به طور معناداری از رشد لیستریا مونوسیتوزن جلوگیری شده است [۹].

در ایران تحقیقات مختلفی در مورد تاثیر اسانس آویشن بر عوامل مولد ورم پستان در شرایط آزمایشگاه انجام شده است. از جمله در سال ۲۰۰۵ زهرایی و همکاران به بررسی تعیین حداقل غلظت ممانعت کننده آویشن شیرازی بر روی برخی از باکتری های مسبب ورم پستان پرداخته و توانستند تاثیر ضدباکتریایی مناسبی بر روی باکتری های جدا شده از ورم پستان به دست آورند [۱۰].

در این تحقیق تاثیر اسانس آویشن به صورت تزریق داخل پستانی بر ورم پستان تحت بالینی گاو مورد ارزیابی قرار گرفته است.

مواد و روش‌ها

مطالعه حاضر در یکی از دامداری‌های صنعتی شیری اطراف تهران با ظرفیت ۶۰۰ رأس گاو دوشا صورت گرفت. در طی مطالعه گاوهای (۳۰ راس) که میانگین ۳ رکوردگیری سلول‌های سوماتیک (SCC) شیر آنها بیش از ۳۰۰۰۰۰ در هر میلی‌لیتر بود انتخاب شد. میانگین سنی گاوها مورد مطالعه ۵/۴ سال و متوسط آبستنی آنها ۳/۴ بوده و همگی در اواسط مرحله شیرواری قرار داشتند. گاوهای مورد مطالعه به شکل بالینی در سلامتی کامل بودند و هیچ‌گونه علائمی از بیماری‌های دیگری را نشان نمی‌دادند و به لحاظ سیکل فعلی و وضعیت آبستنی در شرایط مطلوبی به سر می‌بردند. یافتن موارد تحت بالینی با کمک آزمون تشخیص سریع، (CMT) یا آزمون ورم پستان کالیفرنایی که به شکل روتین همراه گاو انجام‌پذیر است، صورت گرفت. بر این اساس کارتی‌های گاوهای با ورم پستان تحت بالینی به شکل تصادفی به یک گروه کنترل شامل؛ ۱۵ راس گاو با ۲۴ کارتی‌تیه تحت تاثیر و یک گروه درمان با آویشن شامل؛ ۱۵ راس گاو با ۲۷ کارتی‌تیه تحت تاثیر تقسیم شدند.

از کارتی‌هایی که با درجه‌ی بالایی از (CMT) قابل تشخیص بودند، نمونه‌ی شیر تهیه شد. بدین ترتیب که بعد از اطمینان از تمیز بودن دست ابتدا سر پستانک‌ها شسته شده و خشک شد. پس از آماده‌سازی سر پستانک‌ها، ۷ تا ۱۰ بار پنبه و الکل، سر پستانک‌ها ضدعفونی شد. جهت خارج کردن باکتری‌های محیطی موجود در مجرا ۴ تا ۶ بار دوشش اول (پیش دوشش) دور ریخته شد. پس از آن لوله آزمایش را با زاویه ۴۵ درجه نگه داشته تا مستقیماً عمل تخلیه در داخل لوله انجام شود و در هر لوله یکبار دوشش انجام شد (بدون اینکه لوله آزمایش با پستان تماس پیدا کند) این کار برای همه کارتی‌ها به طور جداگانه انجام شد و سپس مشخصات گاو، پستان روی لوله‌ها نوشته شد. نمونه‌ها در کنار یخ و در دمای ۴ درجه سانتی‌گراد نگهداری شده و ظرف مدت یک ساعت به آزمایشگاه منتقل شد. از هر کارتی‌تیه سه نمونه‌ی شیر تهیه شد که از دونمونه برای کشت باکتریایی و یک نمونه برای آزمایش شمارش سلول‌های سوماتیک استفاده شد. یکی از دونمونه‌ی

تهیه شده برای آزمون باکتریایی جهت پشتیبانی از نتایج آزمایشگاه به صورت منجمد شده نگهداری شد. همزمان با نمونه‌گیری، میزان تولید شیر هرگاو به طور جداگانه ثبت می‌شد. تغییرات در میزان تولید شیر، شمارش سلول‌های سوماتیک و نتایج کشت باکتریایی پیش از آغاز درمان و تا ۱۸ روز بعد از خاتمه‌ی درمان، مورد بررسی و تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت.

پیش از درمان انتهای سر پستان توسط سوآپ پنبه‌ای با الکل ۹۵ درجه تمیز شد. بعد از گذشت ۱۸ روز از آغاز درمان تغییرات شیر، شمارش سلول‌های سوماتیک (SCC)، میزان تولید و کشت باکتریایی بررسی شدند. پس از انتقال نمونه‌های گرفته شده به آزمایشگاه سانتریوژ ۳۰۰۰ دور برای ۳ دقیقه صورت گرفت و توسط سوآپ استریل از نمونه‌ها بر روی محیط‌های متداول و به صورت استاندارد کشت شد.

در این مطالعه از ماده دی متیل سولفوکسید (DMSO) به عنوان ماده امولوسی فایر برای رقیق نمودن اسانس استفاده شد و بر اساس آزمایش از رقتی از این ماده استفاده شد که خاصیت ضد میکروبی نداشته باشد. پس از تهیه سوسپانسیون میکروبی با رقت ۱:۲۵۰ از کشت ۲۴ ساعته باکتری‌ها و ترکیب رقیق شده اسانس با استفاده از حلال دی‌متیل سولفوکساید (DMSO) در ۹ لوله در پیچ دار استریل (به جز لوله شماره ۱) به میزان ۱ سی سی ترکیب رقیق شده اسانس (۶۳۲/۲ mg/ml) را پس از تکان دادن به لوله شماره ۱ و ۲ افزوده و پس از تکان دادن لوله شماره ۲ به میزان ۱ سی سی از محلول این لوله را به لوله شماره ۳ انتقال داده و این روند تا لوله شماره ۹ ادامه یافت و در نهایت ۱ سی سی از محلول شماره ۹ دور ریخته شد. پس از این مرحله به میزان ۱ سی سی سوسپانسیون میکروبی با رقت ۱:۲۵۰ مقایسه شده با استاندارد نیم مک فارلند، به لوله‌های ۲ تا آخر افزوده شد و درب لوله‌ها محکم بسته شد و داخل گرمخانه ۳۷ درجه به مدت ۲۴ ساعت نگهداری شد. برای قرائت نتایج از سمت لوله شاهد، لوله‌ها را نگاه کرده و آخرین لوله شفاف به عنوان MIC انتخاب شد که دلیل بر عدم رشد باکتری در آن لوله است. برای تایید این نتیجه علاوه بر لوله MIC، از یک لوله قبل و یک لوله بعد از آن نیز

گرفت و اثر آویشن روی شمارش سلول‌های سوماتیک و میزان تولید شیر بررسی شد.

نتایج

بعد از انفوزیون داخل پستانی آویشن و درمان به مدت ۳ روز، عفونت داخل پستانی (IMI) در گروه کنترل ۴۴ درصد، (۱۱ نمونه از ۲۵ نمونه) کاهش یافت. همچنین برای گروه درمانی حاوی آویشن ۶۶/۶۶ درصد (۱۸ نمونه از ۲۷ نمونه) عفونت داخل پستانی کاهش یافت که در مقایسه با گروه کنترل اختلاف معنی‌دار نداشت.

در گروه درمانی حاوی آویشن حذف موارد آلودگی به استافیلوکوکوس اورئوس ۶۶/۶۶ درصد، (۱۲ نمونه از ۱۸ نمونه ورم پستان) و در مورد استرپتوکوکوس آگالاکتیه درصد ۷۱/۴۲، (۵ نمونه از ۷ نمونه ورم پستان) بود. در گروه کنترل این نتایج در مورد استافیلوکوکوس اورئوس و استرپتوکوکوس آگالاکتیه به ترتیب ۵۰ درصد، (۸ نمونه از ۱۶ نمونه ورم پستان) و ۲۵ درصد، (۱ نمونه از ۴ نمونه ورم پستان) بود (جدول شماره ۲).

بر روی محیط ژلوز خوندار آگار کشت داده شد و پس از آن ۲۴ ساعت غلظت لوله‌ای که یک کلونی یا حداکثر سه در محیط ایجاد کرده بود به عنوان MBC در نظر گرفته شد. لازم به ذکر است که در این آزمایش لوله شماره ۱ شاهد منفی (از نظر رشد) است، که حاوی ۱ سی سی سوسپانسیون میکروبی با رقت ۱:۲۵۰ و یک سی سی ترکیب رقیق شده اسانس آویشن می‌باشد، که با وجود دارا بودن باکتری، به دلیل حضور اسانس آویشن و نبود محیط کشت شفاف می‌باشد. لازم به ذکر است جهت اطمینان از نتایج حاصل، آزمایش MIC برای هر نمونه دوبار انجام شد و در هر بار نتایج تقریباً مشابهی به دست آمد. آنالیز SCC با کمک روش دستی شمارش سلول‌های سوماتیک شیر صورت گرفت. بدین منظور بعد از تهیه‌ی گسترش نمونه‌های شیر بر روی لام شیشه‌ای، شمارش سلول‌ها توسط میکروسکوپ نوری انجام شد. سلول‌های سوماتیک شامل، نوتروفیل، لنفوسیت، مونوسیت، ائوزینوفیل، پلازما سل و اپیتلیال سل هستند.

آنالیز آماری

ارتباط آماری ما بین گروه کنترل و گروه‌های درمانی مورد (SPSS) با استفاده از نرم‌افزار تجزیه و تحلیل و محاسبه قرار

جدول شماره ۱- تأثیر آویشن در حذف کلی عفونت‌های داخل پستانی

مجموع	موارد حذف عفونت	درصد حذف عفونت
گروه کنترل	۱۱	۴۴ درصد
گروه حاوی آویشن	۱۸	۶۶/۶۶ درصد

جدول شماره ۲- تأثیر آویشن در حذف عفونت‌های اصلی داخل پستانی

مجموع استرپتوکوک	تعداد حذف استرپتوکوک	درصد حذف
گروه کنترل	۴	۲۵ درصد
گروه حاوی آویشن	۷	۷۱/۴۲ درصد
مجموع استافیلوکوک	تعداد حذف استافیلوکوک	درصد حذف
گروه کنترل	۱۶	۵۰ درصد
گروه حاوی آویشن	۱۸	۶۶/۶۶ درصد
استرپتوکوک + استافیلوکوک	تعداد حذف	درصد حذف
گروه کنترل	۲۰	۴۵ درصد
گروه حاوی آویشن	۲۵	۶۸ درصد

میزان تولید شیر

میزان تولید شیر در هر وعده پیش از درمان، یک هفته پس از درمان و ۱۸ روز بعد از درمان مورد بررسی قرار گرفت. همانطور که در جدول شماره ۳ مشاهده می‌شود، میانگین میزان تولید شیر در گروه شاهد از ۹/۶ قبل از درمان به ۹/۳ کیلوگرم در یک هفته بعد از درمان و ۸/۷ کیلوگرم بعد از گذشت ۱۸ روز از درمان رسید. در گروه درمان میانگین میزان تولید شیر در زمان قبل از درمان ۱۰/۲ کیلوگرم بود که بعد از گذشت یک هفته به ۹/۶ کیلوگرم کاهش پیدا کرد، ولی بعد از گذشت ۱۸ روز به ۱۱/۵ کیلوگرم افزایش یافت (جدول شماره ۳).

بحث

اثر ممانعت‌کنندگی رشد میکروبی اسانس‌های گیاهی برای مدت‌های طولانی است که شناخته شده و اخیراً مورد توجه بسیاری از محققان بوده است. کارواکول و تیمول موجود در اسانس آویشن شیرازی بیشترین اثرات ضد میکروبی را در میان ترکیبات این اسانس دارا می‌باشند [۱۳-۷، ۱۱].

به علت افزایش مقاومت آنتی بیوتیکی در پاتوژن‌های ورم پستان پاسخ به آنتی بیوتیک تراپی در دامپزشکی کاربردی به طور معمول کاهش یافته است، این شرایط باعث شده که دامپزشکان بدون ملاحظه از دوزهای غیرمعمول آنتی بیوتیک‌ها در کارشان استفاده کنند [۱۴]. همچنین باقیمانده‌های آنتی بیوتیکی در شیر تهدیدی برای سلامت بشر به شمار می‌آیند، ۱۰ درصد از افراد یک افزایش حساسیت به داروهای آنتی بیوتیک را نشان داده‌اند [۱۵].

بدین ترتیب در گروه کنترل برای مجموع استافیلوکوک و استرپتوکوک ۴۵ درصد (۹ مورد از ۲۰ مورد کاتیه بیمار) و در گروه درمانی حاوی آویشن ۶۸ درصد (۱۷ مورد از ۲۵ مورد کاتیه بیمار) از عفونت داخل پستانی کاهش یافت.

پیش از آغاز درمان پاتوژن‌های غالب جدا شده از نمونه‌های شیر دام‌های مورد مطالعه، استافیلوکوکوس اورئوس و استرپتوکوکوس آگالاکتیه بود که ۶۸/۵۱ درصد از کل نمونه‌ها استافیلوکوکوس اورئوس و ۲۰/۳۷ درصد از کل نمونه‌ها استرپتوکوکوس آگالاکتیه جدا شد، از ۱۶/۶۶ درصد از نمونه‌های مورد مطالعه گونه‌های دیگر از قبیل باسیل‌های گرم مثبت و گرم منفی جدا شد. یک هفته پس از درمان ۲۷/۷۷ درصد از کل نمونه‌ها استافیلوکوکوس اورئوس و ۹/۲۵ درصد از کل نمونه‌ها استرپتوکوکوس آگالاکتیه جدا شد، همچنین در ۱۱/۱۱ درصد از کل نمونه‌ها گونه‌های دیگری از قبیل باسیل‌های گرم مثبت و گرم منفی جدا شد. ۱۸ روز بعد از شروع درمان استافیلوکوکوس اورئوس از ۸ درصد و استرپتوکوکوس آگالاکتیه نیز از ۲ درصد از کل نمونه‌ها جدا گردید، همچنین در ۳/۲ درصد از کل نمونه‌ها گونه‌های دیگر از قبیل باسیل مثبت و باسیل گرم منفی جدا شد.

میانگین شمارش سلول‌های سوماتیک از ۶۳۱۸۱۸ عدد سلول در یک میلی‌لیتر شیر، پیش از درمان به ۵۲۰۴۵۴ عدد سلول در یک میلی‌لیتر شیر، در هفته‌ی بعد از درمان کاهش یافت. همین‌طور در گروه درمانی حاوی اسانس آویشن، میانگین شمارش از ۶۲۶۴۷۰ عدد سلول، قبل از درمان به ۴۹۴۱۱۷ عدد سلول یک هفته بعد از درمان تقلیل یافت.

جدول شماره ۳- تاثیر اسانس آویشن بر روی میزان تولید شیر (کیلوگرم) قبل و بعد از درمان

نوع درمان	قبل از درمان	۷ روز پس از درمان	۱۸ روز پس از درمان
حاوی آویشن	۱۰/۲	۹/۶	۱۱/۵
شاهد	۹/۶	۹/۳	۸/۷

تحقیق نامبردگان بوده است [۱۰].

نخعی و همکاران توانسته‌اند با استفاده از اسانس آویشن شیرازی التهاب تجربی ایجاد شده در موش را درمان نمایند [۱۸]. این اثر ضدالتهابی قبلاً نیز توسط حسین‌زاده و همکاران گزارش شده بود [۱۹]. در بررسی حاضر اسانس آویشن شیرازی به طور نسبی باعث کاهش التهاب بافت پستان و کاهش تعداد سلول‌های سوماتیک در آن شد. ۱۸ روز پس از درمان تعداد سلول‌های سوماتیک شیر در گروه درمان به نصف میزان آن در قبل از درمان تنزل یافت. در گروه کنترل نیز کاهش محسوس تعداد سلول‌های سوماتیک در روزهای ۷ و ۱۸ پس از درمان مشاهده گردید. انجام آزمون‌های آماری اختلاف معناداری را بین دو گروه درمان و کنترل نشان نداد. تاکنون گزارشی مبنی بر اثر اسانس آویشن شیرازی بر افزایش شیر در گاو وجود ندارد. در بررسی حاضر گروه دریافت کننده آویشن شیرازی ۱۸ روز پس از درمان نسب به گروه کنترل شیر بیشتری تولید نمودند. جهت تعیین علت دقیق این رویداد تحقیقات بیشتری مورد نیاز می‌باشد.

تشکر و قدردانی

این طرح با استفاده از بودجه طرح پژوهشی شماره ۹۸ دانشگاه آزاد اسلامی و تحد گرمسار اجرا شده است. نویسندگان بر خود لازم می‌دانند که از کلیه مسئولینی که در فراهم نمودن این بودجه مساعدت نموده‌اند تشکر نمایند.

به خاطر این مشکلات از جایگزین‌هایی برای آنتی‌بیوتیک‌ها در درمان ورم پستان استفاده شده است که نیاز به تحقیقات و بررسی بیشتری درمورد آنها احساس می‌شود. به عنوان مثال پلی‌پتیدها، نیسین، سایتوکین‌ها، ایمونومودولیتورها و واکسن‌ها در درمان ورم پستان استفاده شده‌اند. اما این ترکیبات محدودیت‌هایی از لحاظ دسترسی ارزان و بعضی اثرات جانبی دارند [۱۶]. استفاده از گیاهان دارویی می‌تواند جایگزینی مناسب برای درمان رایج آنتی‌بیوتیکی باشد [۱۷]. بستی و همکاران تأثیر مهاری غلظت‌های مختلف اسانس آویشن شیرازی را بر روی میزان رشد باکتری‌های سالمونلا تیفی موریوم و استافیلوکوکوس ارئوس در محیط کشت مشاهده نمودند (بستی ۲۰۰۷). مشاک و همکاران اثرات بالقوه ضدلیستریایی آویشن شیرازی را نشان دادند (مشاک ۲۰۰۹). در مطالعه حاضر تجویز اسانس آویشن شیرازی توانسته است در ۶۸ درصد از موارد ورم پستان تحت بالینی منجر به حذف عوامل عفونی باکتریایی موجود در شیر گردد. در این میان بیشترین تأثیر این اسانس بر روی باکتری استرپتوکوکوس آگالاکتیه (۷۱/۴۲ درصد) و در درجه بعدی بر روی باکتری استافیلوکوکوس ارئوس (۶۶/۶۶ درصد) بوده است. زهرایی و همکاران بر روی اثرات آنتی‌باکتریال آویشن شیرازی بر روی عوامل اصلی ایجادکننده ورم پستان گاو (محیطی و مسری) در شرایط آزمایشگاهی مطالعه نمودند. حداقل غلظت مانع‌کنندگی (MIC) این ترکیب در مورد سویه‌های پاتوژن مولد ورم پستان بسیار بیشتر از سویه‌های استاندارد مورد استفاده در

منابع

1. Radostits OM, Gay CC, Hinchcliff KW and Constable PD. *Veterinary Medicine*. 10th ed. Saunders Elsevier. Edinburgh 2007, pp: 673 - 5.
2. Philpot WN and Dodd FH. Mastitis, in: Wilcox CJ and Van Horn HH. *Large Dairy Herd Management*. Amer Dairy Science Assn: University of Florida, Gainesville, Florida. 1978, p. 1046.
3. Philpot WN. Control of mastitis by hygiene and therapy. *J. Dairy Sci.* 1979; 62: 168 - 76.
4. Hill AW. Mastitis, the non-antibiotic approach to control. *Soc. Appl. Bacteriol. Symp. Ser.* 1986; 15: 93S - 103S.
5. Duval J. Treating Mastitis Without Antibiotics. 1997 (AGRO-BIO - 370 - 11E).
6. Sol J, Sampimon OC, Snoep JJ and Schukken YH. Factors associated with bacteriological cure during lactation after therapy for subclinical mastitis caused by *Staphylococcus aureus*. *J. Dairy Sci.* 1997; 80: 2803 - 8.

7. Burt S. Essential oils: their antibacterial properties and potential applications in foods-a review. *Int. J. Food Microbiol.* 2004. 94 (3): 223 - 53.
8. Palmer SJ and Fyfe L. The potential application of plant essential oils as natural food preservatives in soft cheese. *Food Microbiol.* 2001; 18: 463 - 70.
9. Mashak Z, Moradi B, Akhondzadeh Basti A, Abasifar A and Gandomi H. Fate of *Listeria monocytogenes* during the manufacturing process of Iranian white brinded chees as affected by *Zataria multiflora* Boiss essential oil. *J. Medicinal Plants* 2009; 8: 114 - 22.
10. Zahraei-Salehi T, Vojgani M, Bayat M, Torshizi H and Akhondzadeh A. Determination of minimum inhibitory concentration (MIC) of extract of *Zataria multiflora* against *Streptococcus agalactiae*, *Staphylococcus aureus* and *E. coli*. *J. V. R.* 2005; 60: 107 - 10.
11. Basti AA, Misaghi A and Khaschabi D. Growth response and modeling of the effects of *Zataria multiflora* Boiss. Essential oil, pH and temperature on *Salmonella typhimorium* and *Staphylococcus aureus*. *LWT- Food Science and Technol.* 2007; 40: 973 - 81.
12. Rasooli I and Mirmostafa SA. Antibacterial properties of *Thymus pubescens* and *Thymus sepyllum* essential oils. *Fitoterapia* 2002; 73: 244 - 50.
13. Karaman S, Digrak M, Ravid U and Ilcim A. Antibacterial and antifungal activity of essential oils of *Thymus revolutus* Celak from Turkey. *J. Ethnopharmacol.* 2001; 76: 183 - 6.
14. Phelps A. Survey shows global extent of the mastitis incidence costs. *Feed Stuffs* 1989; 61: 11.
15. Eschenauer GA, Regal RE and DePestel DD. Antibiotic allergy. *N. Engl. J. Med.* 2006; 354: 2293 - 4.
16. Barkema HW, Schukken YH and Zadoks RN. Invited Review: The role of cow, pathogen, and treatment regimen in the therapeutic success of bovine *Staphylococcus aureus* mastitis. *J. Dairy Sci.* 2006; 89: 1877 - 95.
17. Abaineh D and Sintayehu A. Treatment Trial of Subclinical Mastitis with the Herb *Persicaria senegalense* (Polygonaceae). *Tropical Animal Health and Production* 2001; 33: 511 - 9.
18. Nakhai LA, Mohammadirad A, Yasa N, Minaie B, Nikfar S, Ghazanfari G, Zamani MJ, Dehghan G, Jamshidi H, Boushehri VS, Khorasani R and Abdollahi M. Benefits of *Zataria multiflora* Boiss in Experimental Model of Mouse Inflammatory Bowel Disease. *Evid. Based Complement. Alternat. Med.* 2007; 4: 43 - 50.
19. Hosseinzadeh H, Ramezani M and Salmani G. Antinociceptive, anti-inflammatory and acute toxicity effects of *Zataria multiflora* Boiss extracts in mice and rats. *J. Ethnopharmacol.* 2000; 73: 379 - 85.

Effects of *Zataria multiflora* Boiss (ZMB) Essential Oil on Treatment of Sub - Clinical Mastitis in Dairy Cow

Tajik P (Ph.D.)^{1*}, Darabi MR (D.V.M.)², Lotfollah-zadeh S (Ph.D.)³, Mohammad-sadegh M (Ph.D.)⁴

1-Professor, Department of Clinical Sciences, Faculty of Veterinary Medicine, University of Tehran, Tehran, Iran

2- Veterinary practitioner, Garmsar, Semnan

3- Assistant professor, Department of Clinical Sciences, Faculty of Veterinary Medicine, University of Tehran, Tehran, Iran

4- Assistant professor, Department of Clinical Sciences, Faculty of Veterinary Medicine, Islamic Azad University Garmsar Branch, Garmsar, Iran

* Corresponding author: Azadi Avenue, Faculty of Veterinary Medicine, University of Tehran, P.O.Box: 14155 – 6453

Tel: +98 – 21 – 61117001, Fax: +98 – 21 – 66933222

E-mail: ptajik@ut.ac.ir

Abstract

Background: Sub-clinical mastitis is an inflammation of mammary glands which is a big economic damage. Treatment of this disease isn't recommended due to antibiotic residue in milk.

Objective: In this study, clinical efficacy of - *Zataria multiflora* Boiss essential oil (ZMBeo) in treatment of sub-clinical mastitis was evaluated and other expedients were prepared.

Methods: Thirty Holsteins cows with sub-clinical mastitis were selected in a randomized manner which weighed between 600 - 700 kg. One of the solutions, A and B (one with essential oil and the other without it) was injected into each quarter. Milk quantity & CMT were tested before and after of injections.

Results: Results showed that ZMBeo causes rapid healing of mammary gland and inhibits decrease of milk production.

Conclusion: ZMBeo can be used in treating bovine sub-clinical mastitis

Keywords: *Zataria multiflora* Boiss, Sub-clinical mastitis, Holstein's cows

